



Hemşirelik Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Mesleki Deneyimleri ve Karşılaştıkları Sorunlar

Makale Bilgileri	ÖZET
Makale Geçmişi Geliş: 07.04.2025 Kabul: 13.08.2025 Yayınlanma: 25.08.2025	Amaç: Hemşirelik mesleği kadın mesleği olarak bilinirken bilimsel gelişmelerle birlikte erkeklerinde öncelikli tercih ettiği bir meslek haline gelmiştir. Birçok ülkede mesleği sadece kadınlar yürütmekteyken yapılan yasal düzenlemelerle erkeklerde mesleğin bir üyesi olmuştur. Bu çalışmanın amacı hemşirelik öğrencilerinin cinsiyetlerine göre mesleki deneyimleri ve karşılaştıkları sorunları belirlemektir. Yöntem: Araştırma tanımlayıcı özelliktedir. Araştırmanın evrenini bir üniversitenin sağlık yüksekokulunda öğrenim gören hemşirelik bölümü öğrencileri oluşturmaktadır. Hemşirelik bölümünde toplam 249 öğrenci bulunmaktadır. Araştırmaya 2, 3 ve 4. sınıf öğrencileri dahil edilmiş, 1. sınıf öğrencileri (80 kişi) klinik eğitimleri olmamaları nedeniyle araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır. Toplam 169 öğrenci araştırmaya katılmıştır. Araştırma Mart-Mayıs 2013 tarihleri arasında yapılmıştır. Araştırma gereği olarak araştırmacı tarafından kadın ve erkek öğrenciler için hazırlanan iki ayrı anket formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS-Windows 17.0 programında analiz edilmiştir. Veriler ortalama ve yüzde dağılımları şeklinde gösterilmiştir. Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması $21,57 \pm 2,27$ dir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %46,2'si erkektir. Erkek öğrencilerin yarısından fazlası (%50,9'u) hemşirelik mesleğini isteyerek seçtiklerini ve hemşirelik mesleğinden memnun olduklarını, %57,9'u cinsiyetleri nedeniyle eğitim süreci boyunca bazı uygulamaları yapamadıklarını, %68,8'i ise cinsiyetleri nedeniyle hastalardan tepki aldıklarını bildirmiştir. Sonuç ve Öneriler: Öğrencilerin yarından fazlası eğitim süresi boyunca cinsiyetleri nedeniyle sorun yaşamalarına rağmen, hemşirelik mesleğinde cinsiyet farklılığının hemşirelik mesleğine prestij kazandırdığını ve avantajlarının daha fazla olduğunu düşünmektedir. Cinsiyet farklılığı nedeniyle yaşanan problemlerin nedenleri açıkça ortaya konmalı ve gerekli önlemler alınmalıdır. Cinsiyet ayrımı yapılmaksızın tüm hemşirelik mesleği çalışanlarının mesleğin her alanında çalışması sağlanmalıdır.
Yazarlar: Mehtap SÖNMEZ Feyza NAZİK Elvan TÜRKOL Eyüp ASLAN	
Anahtar Kelimeler: Cinsiyet Farklılığı, Mesleki Deneyim Öğrenci Hemşire.	

Professional Experiences and Problems Encountered by Nursing Students According to Their Gender

Article Info	ABSTRACT
Article History Received: 07.04.2025 Accepted: 13.08.2025 Published: 25.08.2025	Purpose: While the nursing profession is known as a female profession, it has become a profession preferred primarily by men with scientific developments. In many countries, while only women were practicing the profession, men became a member of the profession with the legal regulations. The aim of this study was to determine the professional experiences and problems encountered by nursing students according to their gender. Method: The research is descriptive. The population of the study consisted of nursing students studying at a university's school of health. There are 249 students in total in the nursing department. 2nd, 3rd and 4th grade students were included in the study, and 1st grade students (80 people) were excluded from the scope of the study because they did not have clinical training. A total of 169 students participated in the study. The study was conducted between March and May 2013. Two separate questionnaire forms prepared by the researcher for male and female students were used as research tools. The data obtained were analyzed in SPSS-Windows 17.0 program. The data were shown as mean and percentage distributions. Results: The mean age of the students participating in the study was 21.57 ± 2.27 years. Of the students participating in the study, 46.2% were male. More than half of the male students (50.9%) reported that they chose the nursing profession willingly and were satisfied with the nursing profession, 57.9% reported that they could not perform some practices during the education process due to their gender, and 68.8% reported that they received reactions from patients due to their gender. Conclusions and Suggestitons: Although more than half of the students experienced problems due to their gender during the education period, they think that gender difference in the nursing profession brings prestige to the nursing profession and has more advantages. The reasons for the problems experienced due to gender difference should be clearly revealed and necessary measures should be taken. It should be ensured that all nursing professionals work in all areas of the profession without gender discrimination.
Authors: Mehtap Sönmez, Feyza Nazik, Elvan Türköl, Eyüp Aslan.	
Keywords: Gender Difference, Professional Experience, Nursing Student.	

Sorumlu Yazar : Prof. Dr. Mehtap SÖNMEZ **ORCID ID:** 0000-0001-6975-0262 **E-mail:** msonmez@ksu.edu.tr
Adres : Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü,
Kahramanmaraş, Türkiye

GİRİŞ

Hemşirelik mesleği ilk ortaya çıkışından yirminci yüzyılın sonlarına kadar kadın mesleği olarak algılanmaktaydı. Hemşireliğin kurucusu Florance Nightingale her kadının hayatının herhangi bir bölümünde ister çocuk bakımı ister hasta bakımı olsun sağlık bakımının bir parçası olduğunu ifade etmiştir (1). Hemşirelik başlangıçta toplumun gereksinimlerini yerine getirmek, hasta ya da güçsüz durumda olan bireylere bakım vermek için ortaya çıkmıştır (2). Bilgisiz kişilerin bakımı altında olan hastaların durumu, hastanelerin fiziksel yapısının bozukluğu gibi birçok olumsuz faktör toplumda hasta ve yaralılara yardım etme duygusunu taşıyan asil ve soylu aile hanımlarını duyarlı kılarak, hemşireliğin gelişmesine önderlik etmiştir (3).

Hemşirelik mesleği kadın mesleği olarak bilinirken bilimsel gelişmelerle birlikte erkeklerinde öncelikli tercih ettiği bir meslek haline gelmiştir. Birçok ülkede mesleği sadece kadınlar yürütmekteyken yapılan yasal düzenlemelerle erkeklerde mesleğin bir üyesi olmuştur. Erkeklerin mesleğe giriş yapmalarıyla birlikte hasta ve toplum tarafından alışlagelmiş kadın hemşire modeli değişime uğramak zorunda kalmıştır. Bu değişim süreci ile birlikte hemşirelerin cinsiyetlerine göre yaşadıkları mesleki deneyim ve sorunlar mesleki gelişim engelleri arasında önemli bir yere sahiptir. Ülkemizde 2007 yılında çıkarılan yasal düzenlemeler ile hemşirelikte cinsiyet ayrımı ortadan kalkmıştır ve günümüzde erkekler hemşirelik mesleğinin yasal olarak bir üyesi olabilmektedir (3). Ülkemizde erkek hemşirelerin sayısı tam olarak bilinmemekle birlikte her geçen gün daha fazla sayıda erkek tarafından hemşirelik mesleği tercih edilmektedir. Dünya ülkelerine baktığımızda ise United States’de %3,1, United Kingdom’da %8,7’dir (4). Aslında Amerika’da erkekler 1888 yılından itibaren modern hemşireliğin içerisinde bulunmuştur. O dönemlerde erkekler için hemşire kolejleri açılmıştır. Şuan ise kadın hemşirelerle aynı okullarda eğitim alabilmektedirler (5).

Diğer bir taraftan ataerkil kültürlerde özel pozisyon ve yönetimde erkeklerin orantısız sayıları, hemşirelik gibi kadınların çoğunlukta olduğu mesleklerde baskıcı rol oynamalarına neden olmaktadır. Ancak meslektaşlar arası sorunların yanı sıra toplumsal olarak değerlendirildiğinde erkek hemşirelerin varlığı hemşirelik mesleği için büyük bir avantajken, dünyada erkek hemşirelerin küçük gruplar şeklinde büyümesi kadın meslektaşlarına destek olmakla birlikte mesleki bir kimlik oluşmasında önemli adımlar atılmasını sağlamıştır. 1993 yılında Kauppinen-Toropainen&Lammi kadınların baskın olduğu mesleklerde erkeklerin yerini araştırdıkları çalışmalarında erkek hemşirelerin bakım odaklı çalışmaya kadın meslektaşlarına göre daha

fazla ilgi duyduklarını belirtmişlerdir. Meslektaşlar arası sorunlar ortadan kalkarken toplumun erkek hemşireleri kabullenmesi doğrultusunda da önemli gelişmeler olmuştur (6).

Farklı kültürlerde erkek hemşirelerin kabullenilmesinde sorunlar yaşanmış, erkek hemşireler eğitim ve çalışma hayatında bazı problemlerle baş etmek durumunda kalmışlardır (7). Ülkemizde de erkek hemşirelere karşı başlangıçta önyargı ile yaklaşılmıştır. Kadın hemşireler için erkek hemşirelerin varlığı bazı avantajlar sağlamıştır. Özellikle ülkemiz gibi müslüman ülkelerde bakım hizmetlerinde mahremiyet, dini kurallar nedeniyle kadın hastaların erkek hemşire, erkek hastalarında kadın hemşirelerden bakım almak istememeleri özellikle doğuya gidildikçe artarak gözlenen bir durumdur (8).

Bu çalışma ülkemizde hemşire öğrencilerinin eğitim süresince cinsiyetlerine göre yaşamış oldukları mesleki deneyimleri, karşılaştıkları sorunları belirlemek amacıyla yapılmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın Tipi: Bu çalışma tanımlayıcı türde bir araştırmadır. Araştırma 4 Mart- 31 Mayıs 2013 tarihleri arasında yapılmıştır. Araştırma verileri araştırmacılar tarafından sınıf ortamında ders saatlerinde veri toplama formu ile yüz yüze toplanmıştır.

Araştırmanın Evreni: Araştırmanın evrenini bir kamu üniversitesinde Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü öğrencileri oluşturmaktadır. Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümünde, 2012-2013 eğitim-öğretim yılında kayıtlı toplam 249 öğrenci bulunmaktadır. Araştırmaya 2., 3. ve 4. Sınıf öğrencileri dahil edilmiş, 1. sınıf öğrencileri (80 kişi) klinik eğitimleri olmamaları nedeniyle araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır. Toplam 169 öğrenci araştırmaya katıldı.

Araştırmanın Gereci: Araştırma gereci olarak literatür taraması yapıldıktan sonra araştırmacılar tarafından hazırlanan anket formu kullanılmıştır (3,9,10).

Araştırmada kadın ve erkek öğrenciler için hazırlanan iki ayrı anket formu kullanıldı. Anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Anket formunun birinci bölümü öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri ve okudukları bölüm ile cinsiyete bağlı yaşadıkları deneyimlerini inceleyen sorulardan oluşmaktadır. Anket formunun ikinci bölümü öğrencilerin hemşirelik mesleğinde cinsiyet ile ilgili fikirlerini inceleyen sorulardan oluşmaktadır.

Verilerin Analizi: Elde edilen veriler SPSS-Windows 17.0 programında analiz edilmiştir.

Veriler ortalama ve yüzde dağılımları şeklinde gösterilmiştir.

BULGULAR

Öğrencilerin yaş ortalamaları $21,57 \pm 2,27$ 'dir. Hemşirelik bölümü öğrencilerinin demografik özellikleri Tablo 1'de gösterilmiştir. Öğrencilerin %46,2'si erkek, %53,8'i ise kadındır. Araştırmaya katılan öğrencilerin %23,1'inin anneleri, %6,5'inin babaları okur-yazar değildir, %56,2'si 4-7 kardeş sahibidir. Öğrencilerin %37,9'u ikinci sınıftadır.

Tablo 1. Hemşirelik bölümü öğrencilerin demografik özellikleri (n=169)

Özellikler	n	%
Cinsiyet		
Kadın	92	53.8
Erkek	77	46.2
Yaş		
17-20	57	33.7
21-24	97	57.4
25 ve üzeri	15	8.9
Annenin eğitimi		
Okur yazar değil	39	23.1
İlköğretim	37	21.9
Ortaöğretim	40	23.6
Lise	30	17.7
Üniversite	23	13.7
Babanın eğitimi		
Okur yazar değil	11	6.5
İlköğretim	36	21.3
Ortaöğretim	45	26.6
Lise	41	24.2
Üniversite	36	21.4
Kardeş sayısı		
0-3	32	18.9
4-7	95	56.2
8 veya daha fazla	42	24.9
Sınıf		
2.	64	37.9
3.	58	34.3
4.	47	27.8
Toplam	169	100.0

Kadın ve erkek hemşirelik öğrencilerinin okudukları bölüm ve cinsiyete bağlı yaşadıkları hemşirelik uygulamaları deneyimlerine göre dağılımları Tablo 2'de verilmiştir. Kadın öğrencilerin %73,9'u, erkek öğrencilerin %57,1'i hemşirelik bölümünden memnun olduklarını bildirmişlerdir. Cinsiyetleri nedeniyle erkek öğrencilerin %68,8'i hastalar tarafından bazı mesleki uygulamalarda engellenirken, kadın öğrencilerin yalnızca %3,3'ü engellendiğini bildirmiştir. Yine erkek öğrencilerin %57,1'i kadın öğrencilerin ise %17,4'ü cinsiyetleri

nedeniyle eğitim süreleri boyunca bazı mesleki uygulamalarda engellendiklerini bildirmişlerdir. Erkek öğrencilerin %32,5'i, kadın öğrencilerin %15,2'si öğretim elemanları tarafından cinsiyeti nedeniyle ayrımcılık veya haksızlığa maruz kaldığını bildirmiştir. Engellenmelerinin en temel nedeni kadın hastaların erkek hemşireleri tercih etmemeleri, bazı alanlarda (doğumhane, kadın-doğum v.b.) erkek öğrenci hemşirelerin alınmaması, mahremiyet ve dini faktörlerdir. Erkek öğrenci hemşireler çoğunlukla kadın hastalara intramüsküler enjeksiyon yapma, sonda takma, doğum yaptırma, mahrem bölgelere pansuman yapma gibi uygulamalarda hastalar tarafından reddedildiklerini belirtmişlerdir. Kadın öğrenci hemşirelerinde yarıdan fazlası mesleki uygulamalarda, erkek hastalara enjeksiyon yapma, sonda takma, mahrem bölgelere pansuman yapma gibi uygulamalara katılmak istemedikleri için mesleki uygulamalar cinsiyete göre ayrılmalıdır şeklinde belirtmişlerdir. Erkek öğrencilerin %66,2'si kadın öğrencilerin %35,9'u eğitim süreleri boyunca farklı hemşire kıyafeti giyme ihtiyacı olduğunu bildirmiştir.

Tablo 2. Kadın ve Erkek Hemşirelik Öğrencilerinin Okudukları Bölüm ve Cinsiyete Bağlı Yaşadıkları Hemşirelik Uygulamaları Deneyimlerine Göre Dağılımları

Hemşirelik Mesleği ile İlgili Deneyimler	Kadın (n=92)		Erkek (n=77)	
	Evet n (%)	Hayır n (%)	Evet n (%)	Hayır n (%)
Hemşirelik mesleğini isteyerek mi seçtiniz?	52(56,5)	40(43,5)	40(51,9)	37(48,1)
Hemşirelik bölümünden memnun musunuz?	68(73,9)	24(26,1)	44(57,1)	33(42,9)
Cinsiyetiniz nedeniyle hastalar tarafından engellendiğiniz oldu mu?	3(3,3)	89(96,7)	53(68,8)	24(31,2)
Cinsiyetiniz nedeniyle eğitim süresi boyunca bazı mesleki uygulamaları yapamadığınız oldu mu?	16(17,4)	76(82,6)	44 (57,1)	33(42,9)
Cinsiyetiniz nedeniyle hastane uygulamalarında bazı birimlerde alınmadığınız oldu mu?	22(23,9)	70(76,1)	38(49,3)	39(50,7)
Hemşirelik mesleğinde mesleki uygulamaları cinsiyete göre ayırmak doğru mudur?	49(53,3)	43(46,7)	43(55,8)	34(44,2)
Eğitim süresince klinik uygulamalarda farklı cins meslektaşlarınızın olması size bir avantaj sağladı mı?	88(95,7)	4(4,3)	67(87,0)	10(13,0)
Eğitim süreniz boyunca öğretim elemanları tarafından cinsiyetiniz nedeniyle ayrımcılık veya haksızlığa uğradığınızı düşünüyor musunuz?	14(15,2)	78(84,8)	25(32,5)	52(67,5)
Eğitim süreniz boyunca cinsiyetiniz nedeniyle farklı hemşire kıyafeti giyme ihtiyacınız oldu mu?	33(35,9)	59(64,1)	51(66,2)	26(33,8)

Erkek öğrencilerinin hemşirelik mesleği ile ilgili görüşlerine göre dağılımları Tablo 3'te verilmiştir. Araştırmaya katılan erkek öğrencilerin büyük çoğunluğu çalışma esnasında cinsiyet ayrımcılığı yapıldığına (%46,0), hastalar tarafından kadın hemşirelerin daha fazla tercih edildiklerine (%41,9), cinsiyet farklılığının hemşirelik mesleği için gerekli olduğuna (%56,8), erkek hemşirelerin bazı birimlerde kesinlikle çalıştırılmaması gerektiğine (%52,7) katıldığını bildirmiştir. Hemşireliğin kadın mesleği olarak anılmasından rahatsızlık duyan öğrenciler %63,5, “hemşire” ünvanı değiştirilmelidir diyen erkek öğrenciler %70,3 olarak belirlenmiştir.

Tablo 3. Erkek Öğrencilerinin hemşirelik mesleği ile ilgili görüşleri (n=74)

Görüşler	Katılmıyorum n (%)	Kararsızım n (%)	Katılıyorum n (%)
Terfi ve mesleki ilerlemeler de cinsiyete göre ayrımcılık yapıyor.	31(41,9)	22(29,7)	21(28,4)
Çalışma esnasında cinsiyet ayrımcılığı yapıyor.	30(40,5)	10(13,5)	34(46,0)
Hastalar tarafından kadın hemşireler daha çok tercih ediliyor	31(41,9)	12(16,2)	31(41,9)
Hemşirelik kadın mesleğidir.	44(59,5)	14(18,9)	16(21,6)
Hemşirelik hizmetlerinde cinsiyet farklılığı olması hemşirelik uygulamaları için verimliliği artırmaktadır.	18(24,3)	14(18,9)	42(56,8)
Hemşirelik mesleği kadınların becerilerine daha uygun ve kadınlar bu meslekte daha verimli oluyor.	28(37,8)	21(28,4)	25(33,8)
Erkek hemşireler çalıştıkları yerlerde daha çok söz sahibi oluyor	30(40,5)	23(31,1)	21(28,4)
Hemşirelik mesleğinde kadın tercihi iş gücünde azalmaya neden oluyor.	29(39,2)	19(25,7)	26(35,1)
Hemşirelik yönetim hizmetlerinde daha fazla kadın çalıştırılıyor	25(33,8)	24(32,4)	25(33,8)
Erkekler daha fazla çalıştırılıyor.	25(33,8)	17(23,0)	32(43,2)
Bazı birimlerde erkekler kesinlikle çalıştırılmamalıdır.	17(23,0)	18(24,3)	39(52,7)
Hemşireliğin kadın mesleği olarak anılması beni rahatsız ediyor.	12(16,2)	15(20,3)	47(63,5)
“Hemşire” ünvanı değiştirilmelidir.	13(17,5)	9(12,2)	52(70,3)

Kadın öğrencilerin hemşirelik mesleği ile ilgili görüşlerinin dağılımı Tablo 4'te verilmiştir. Kadın öğrencilerin büyük çoğunluğu cinsiyet farklılığının hemşirelik mesleği için verimli olacağını (%59,8) bildirmiştir. Kadın öğrenciler, hemşirelik yönetim hizmetlerinde kadınların çalıştırılması gerektiğini (%42,4), katıldıklarını bildirirken, %51,1'i terfi ve mesleki ilerlemelerde cinsiyete göre ayrımcılık yapıldığını, %52,2'si çalışma esnasında cinsiyet ayrımcılığı yapıldığını, %70,7'si hastaların kadın hemşireleri daha fazla tercih ettiğini, %91,3'ü hemşirelik mesleğinin kadın mesleği olduğunu, %65,2'si kadın hemşirelerin işyerinde daha fazla söz sahibi olduğunu, %72,8'i kadınların hemşirelik mesleğinde iş gücü kaybına neden

olduğunu, bazı birimlerde kadınların çalıştırılmaması gerektiğini, %79,3'ü kadın mesleği olarak anılmasından rahatsızlık duyduğunu %56,5'i ise hemşire ünvanının değiştirilmesi gerektiğini düşünmediklerini bildirmiştir.

Tablo 4. Kadın Öğrencilerin Hemşirelik Mesleği ile ilgili Görüşleri (n=92)

Deneyimler	Katılmıyorum n (%)	Kararsızım n (%)	Katılıyorum n (%)
Terfi ve mesleki ilerlemelerde cinsiyete göre ayrımcılık yapılıyor	47(51,1)	24(26,1)	21(22,8)
Çalışma esnasında cinsiyet ayrımcılığı yapılıyor	48(52,2)	17(18,5)	27(29,3)
Hastalar kadın hemşireleri daha fazla tercih ediyorlar	65(70,7)	17(18,4)	10(10,9)
Hemşirelik kadın mesleğidir	84(91,3)	5(5,4)	3(3,3)
Hemşirelik mesleği için cinsiyet farklılığı olması hemşirelik uygulaması için daha çok verimli olur	27(29,3)	10(10,9)	55(59,8)
Hemşirelik mesleği erkeklerin çalışma sistemine daha uygun ve erkekler bu meslekte daha verimli olur	42(45,7)	16(17,3)	34(37,0)
Kadın hemşireler çalıştıkları yerlerde daha çok söz sahibi oluyor	60(65,2)	21(22,8)	11(12,0)
Hemşirelik mesleğinde kadın tercihi iş gücünde azalmaya neden olur	67(72,8)	18(19,6)	7(7,6)
Hemşirelik yönetim hizmetlerinde kadınlar çalıştırılmalıdır	26(28,3)	27(29,3)	39(42,4)
Kadınlar daha fazla çalıştırılıyor	37(40,2)	23(25,0)	32(34,8)
Bazı birimlerde kadınlar kesinlikle çalıştırılmamalıdır	60(65,2)	12(13,1)	20(21,7)
Hemşireliğin kadın mesleği olarak anılması beni rahatsız ediyor.	73(79,3)	10(10,9)	9(9,8)
"Hemşire" ünvanı değiştirilmelidir.	52(56,5)	23(25,0)	17(18,5)

TARTIŞMA

Hemşirelik, dünyada kadınların baskın olduğu mesleklerden biridir. İnsanoğlunun var oluşu ile başlayan hemşirelik, kadının şefkatli, şifa verici rolü ve doğasında bulunan fedakârlık ile özdeşleşmiştir (6,7). Uzun yıllar kadınlar tarafından yürütülmesi sebebiyle tüm dünyada hemşirenin kadın olması gerektiği algısı oluşmuştur. Erkeklerin hemşirelik mesleğini tercih etmesiyle beraber eğitim sürecinde veya çalışma hayatında cinsiyet farklılıklarından dolayı meslek elemanları farklı deneyimler yaşamıştır. Hemşirelik mesleğinin profesyonelliğe dayanan bir süreç olması nedeniyle, gelişmiş ülkelerde her iki cinsiyet tarafından da uygulanabilmektedir (11).

Araştırmada, öğrencilerin her iki cinste de yarıdan fazlası hemşirelik mesleğini isteyerek seçmiş ve hemşirelik mesleğinden memnun olduklarını bildirmiştir. İnce ve Khorshid (2015),

hemşirelik öğrencileri ile yapmış oldukları çalışmalarında öğrencilerin %70,4'ünün, Kahraman ve Kılıç ise 2021 yılında hemşirelik öğrencileri ile yaptıkları çalışmada %52,0'ının bölümden memnun olduklarını bulmuşlardır. Sümen ve arkadaşlarının çalışmalarında hemşirelik öğrencilerinin bölümden memnuniyet oranları %49,2 bulunmuştur (12-14). Hemşirelik öğrencilerinin okudukları meslekten memnun olmaları ve sevmeleri mesleğin profesyonel olarak yapılmasında topluma tanıtılmasında ve hasta bakımında kalitenin artması gibi sonuçları olacaktır.

Cinsiyete göre hemşirelik eğitiminden memnun olma durumu ile ilgili literatür incelendiğinde, Güven ve ark.'nın çalışmalarında cinsiyetler arası farklılık bulunmamıştır (15). Yapılan diğer çalışmalarda da benzer sonuçlar bulunmuştur (16,17). Hemşirelik eğitiminde cinsiyete göre memnuniyet oranının yüksek olması, hemşirelik mesleğinin sadece kadın mesleği olarak algılanmadığını düşündürmektedir. Hemşirelik eğitiminden memnuniyetin fazla olması da her iki cins içinde mesleki doyum sağladığını göstermektedir. Ayrıca kadın ve erkek öğrenci sayılarının birbirine yakın olması bu durumu destekleyen bir veri olarak değerlendirilebilir. Ancak toplumun erkek hemşirelik öğrencileri ile ilgili algılarının değerlendirildiği çalışmada; mühendislik bölümü erkek öğrencilerinin büyük çoğunluğu (%74,5) hemşireliği tercih etmeyeceklerini belirtirken erkeklerin tercih etmesini de %13,3'ü komik bulduklarını belirtmişlerdir (18).

Cinsiyetleri nedeniyle erkek öğrencilerin (%68,8) yarısından fazlası, kadın öğrencilerin çok az bir kısmı (%3,3) mesleki uygulamalarda engellendiğini bildirmiştir. Engellenme ve reddedilme sebebiyle erkek öğrenci hemşirelerin yarısından fazlası mesleki uygulamaların cinsiyete göre ayrılması gerektiğini bildirmiştir. Diğer bir taraftan uygulamalarda engellenme yaşamamalarına rağmen kadın öğrenci hemşirelerin yarısından fazlası mesleki uygulamalardan; erkek hastalara enjeksiyon yapma, sonda takma, mahrem bölgelere pansuman yapma gibi uygulamalara katılmak istememeleri nedeniyle mesleki uygulamaların cinsiyete göre ayrılması gerektiğini bildirmiştir. Öğrencilerin tamamına yakını her iki cinsten hemşire olmasının mesleki avantaj olduğunu kabul etmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin her iki cinsten de yarısından fazlası hemşirelik mesleğinde cinsiyet farklılığının mesleki uygulamalarda verimli olacağına katıldıklarını bildirmişlerdir. Yapılan bir çalışmada öğrencilerin büyük çoğunluğu erkek hemşirelerin fiziksel güç gerektiren ve erkek hastaların yoğunluk gösterdiği acil, cerrahi servislerde çalışmaları gerektiğini bildirmiştir. Erkek hemşirelerin varlığı hemşirelik mesleğini güçlendirdiği gibi, kadın hemşirelerin bazı alanlarda daha rahat çalışmasına olanak sağlayabilir

(11). Ayrıca erkek öğrenciler kadın öğrencilerle aynı kıyafeti giymek istemediklerini bildirmiştir. Bunun nedeni hemşirelik mesleğinin kadın mesleği algısından kurtarmak olabileceği gibi fiziki durumlarına göre çalışırken daha rahat etmek olabilir.

Erkek öğrenciler öğretim elemanları tarafından cinsiyetleri nedeniyle kadın öğrencilerden iki kat daha fazla ayrımcılığa uğradıklarını bildirmişlerdir. Erkek öğrenciler için, hastalar tarafından tercih edilmeme veya engellenme durumları eğitimleri süresince bazı uygulamalara katılımlarının yetersiz olmasına, pasif durmalarına ve motivasyon düşüklüğüne neden olmaktadır. Her ne kadar yapılan bir çalışmada hemşirelik öğretim üyeleri mesleğe erkek öğrenci alınmasını istediklerini belirtse de bu durumun öğretim elemanları tarafından olumsuz olarak değerlendirildiği düşünülmektedir (11).

Araştırmaya katılan öğrenci hemşirelerin mesleki bakış açıları değerlendirildiğinde, erkek öğrencilerin yarıya yakınının olumsuz düşünceleri olduğu görülmektedir. Erkek öğrencilerin tamamına yakını hemşireliğin kadın mesleği olarak anılmasından rahatsızlık duyduklarını, “hemşire” ünvanının değiştirilmesi gerektiğine katıldıklarını kadın öğrencilerin çoğunluğu ise katılmadıklarını bildirmişlerdir. Çalışma sonuçlarına göre, erkek öğrencilerin yarıya yakını, kadın öğrencilerin tamamına yakını hemşireliğin kadın mesleği olduğu düşüncesine katılmamışlardır. Öner ve Utkualp’in erkek hemşirelik öğrencileriyle yaptıkları nitel çalışmada öğrenciler toplumun hemşireliği kadın mesleği olarak gördüğünü belirtmiştir. Bu çalışmada erkek öğrenci hemşireler özellikle doğum ve kadın hastalıkları dersi uygulamasında kadın hastaların erkek hemşirelerden bakım almak istemediklerini belirtmişlerdir. Aynı çalışmada günümüzde erkek hemşirelerin sayıları artsa da hala toplum tarafından tam olarak kabul edilmediği belirtilmiştir (19). Tezel ve arkadaşlarında çalışmalarında toplumun erkek hemşire yerine kadın hemşirelerden bakım almayı tercih ettiklerini belirtmiştir (20). Sümen ve arkadaşları çalışmalarında toplumun öğrencilerin %39,1’i hemşirelik kadın mesleğidir düşüncesine katılmadığını belirtmiştir (14). Toplumun erkek hemşireleri kabul etmeleri ve bakım sürecinde erkek hemşirelerin cinsiyetleri nedeni ile sorun yaşamaması hemşirelik mesleğinin profesyonelleşmesi için önemlidir. Bu şekilde erkek hemşireler toplumsal cinsiyet rollerine bağlı normlardan kurtularak mesleklerinden daha fazla doyum sağlayabileceklerdir.

Ülkemizde “hemşire” kelime olarak kız kardeş anlamına gelmektedir (21). Erkek öğrencilerin kız kardeş anlamına gelmesi sebebiyle hemşire ünvanını kabul etmeleri oldukça zor görünmektedir. Literatüre bakıldığında, erkek öğrenciler klinik uygulamalarda hemşire yerine “sağlık memuru, sağlıkçı, hemşir” gibi farklı ünvan ve kısaltmalar kullandıklarını veya bu

şekilde isimlendirmek istediklerini bildirmiştir (11,22). Ülkemizde hemşireliğin kadın mesleği olarak bilinmesi ve toplumdaki cinsiyet algısının tamamıyla sona ermesi için zaman gerektiği aşîkârdır. Öte yandan hemşire bireyler için cinsiyetin hemşireliğin mesleki gelişim sürecinde avantaj ve dezavantajları bulunmaktadır. Örneğin ataerkil toplumlarda erkek hemşireler için evli olmak önemli bir avantajken, kadınlar için annelik, ev işleri gibi sorumlulukların yanında dezavantajdır. Kadınlarda dezavantajlar mesleğin gelişmesi ve kariyer fırsatlarını olumsuz etkilerken, erkeklerin varlığı bu açığı ortadan kaldırmaktadır (23-26).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan bu çalışmada erkek öğrenciler mesleki olarak en fazla oranda “hemşire” ünvanının değiştirilmesi istemektedir. Erkek hemşireler yüksek oranda hemşireliğin kadın mesleği olarak görüldüğünü ve yarıya yakını hastaların kadın hemşireyi tercih ettiğini belirtmişlerdir. Erkek öğrencilerin yarısından fazlası hemşirelikte cinsiyet farklılığının hemşirelik uygulamalarındaki verimliliği artıracağını belirtmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre; kadın öğrencilerin büyük çoğunluğunun hemşirelik mesleğinde cinsiyet ayrımı olmamasının hemşirelik uygulamaları için daha verimli olacağı ve hemşirelik mesleğinin erkekler için daha uygun olduğunu düşündükleri bulunmuştur. Her iki cinstede öğrencilerin erkek hemşirelere yaklaşımları genellikle olumlu olmakla birlikte hastaların kadın hemşire tercih etmelerinin erkekler için rahatsızlık verici olduğu bulunmuştur. Toplumsal cinsiyet rollerinin ortadan kaldırılarak toplumun ve hastaların erkek hemşirelerin bakım ve uygulamalarını kabul etmeleri için bilgilendirme çalışmaları yapılmalıdır.

Etik Onay: Etik incelemesi Bitlis Kamu Hastaneleri Birliği tarafından yapılmış ve gerekli izin (No:2013/5398) alınmıştır.

Araştırma İzni: Sağlık Yüksekokulu’ndan izin alınmıştır.

Çıkar Çatışması: Yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmamaktadır. Bu çalışma, 2013 yılında 16. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi’nde özet bildiri olarak sunulmuştur.

Finansal Destek: Bu çalışma araştırmacılar tarafından finanse edilmiştir.

Yazar Katkısı/Author Contributions: Araştırma tasarımı: MS, FN, ET; veri toplama: EA; veri analizi: MS, ET; makale yazımı: MS, FN, ET; okuma ve düzeltme: MS, FN.

KAYNAKLAR

1. Nightingale, F. (1859). *Notes on nursing: What it is, and what it is not* (pp. 68–122). London: Harrison & Sons.
2. Ergöl, Ş. (2011). Türkiye'de yükseköğretimde hemşirelik eğitimi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 1(3), 152–155.
3. Kaya, N., Turan, N., & Öztürk, A. (2011). Türkiye’de erkek hemşire imgesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 1–30.
4. Ryan, S., & Porter, S. (1993). Men in nursing: A cautionary comparative critique. *Nursing Outlook*, 41(6), 262–267.
5. Mannino, S. F. (1963). The professional man nurse: Why he chose nursing, and other characteristics of men in nursing. *Nursing Research*, 12(3), 185–186.
6. Kauppinen-Toropainen, K., & Lammi, J. (1993). Men in female-dominated occupations: A cross-cultural comparison. In L. Williams (Ed.), *Doing women’s work: Men in nontraditional occupations* (pp. 91–112). London: Sage Publications.
7. Ertuğrul, M., & Şahin, E. (2021). Erkek hemşirelik öğrencilerinin doğum ve kadın hastalıkları dersi klinik uygulamaları sonrasındaki görüşleri ve tecrübeleri. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 24(2), 212–219.
8. Gönç, T. (2017). Türkiye'de erkek hemşire olmak: Avantajlar ve dezavantajlar. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 72(1), 35–76.
9. Çelik, A. S., Pasinlioğlu, T., Çilek, M., & Çelebi, A. (2012). Kadın-doğum servislerinde yatan hastaların erkek hemşireler hakkındaki düşüncelerinin belirlenmesi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 15(4), 254–261.
10. Stott, A. (2007). Exploring factors affecting attrition of male students from an undergraduate nursing course: A qualitative study. *Nurse Education Today*, 27(4), 325–332.
11. Kocaer, Ü., Öztop, T., Usta, N., Gökçek, D., Bahçecik, N., Öztürk, H., & Paslı, E. (2004). Hemşirelik mesleğinde erkek üyelerin yeri. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 7(2), 1–9.
12. İnce, S., & Khorshid, L. (2015). Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 18(3), 163–171.
13. Kahraman, İ., & Kılıç, H. F. (2021). Hemşirelik öğrencilerinin mesleki benlik saygısı ve etkileyen faktörler. *Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 5(1),

1–12.

14. Sümen, A., Teskereci, G., Aksoy, S., Ergen, Z., Ala, M., & Üzümlü, F. (2022). Hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik mesleğinin imajına yönelik algılarının ve tutumlarının incelenmesi. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*, 5(1), 75–83.
15. Güven, Ş. D., Ünsal, A., & Çakıcı, N. (2021). Hemşirelik öğrencilerinin eğitimlerine ilişkin memnuniyet düzeylerinin belirlenmesi. *Ekev Akademi Dergisi*, 86, 583–596.
16. Al Sebaee, H. A., Aziz, E. M. A., & Mohamed, N. T. (2017). Relationship between nursing students' clinical placement satisfaction, academic self-efficacy and achievement. *IOSR Journal of Nursing and Health Science*, 6(2), 101–112.
17. Kaçan, C. Y., & Palloş, A. (2020). Bir üniversitenin sağlık bilimleri fakültesi hemşirelik öğrencilerinin öğrenimlerine ilişkin doyum düzeylerinin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 8(3), 874–892.
18. Ekinci, M., Dikici, İ. C., Derya, M., Andsoy, İ. İ., Dinç, S., & Şahin, A. O. (2014). Mühendislik bölümünde öğrenim gören erkek öğrencilerin erkek hemşirelere karşı bakış açıları. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(1), 632–645.
19. Öner, S., & Utkualp, N. (2024). Erkek hemşirelik öğrencilerinin mesleği algılama tarzları ve deneyimleri: Nitel bir çalışma. *Gevher Nesibe Journal of Medical and Health Sciences*, 9(3), 357–362.
20. Tezel, A., Akpınar, B. A., Yurttaş, A., & Çelebioğlu, A. (2008). Hastalar erkek hemşireleri kabul edecekler mi? *Türkiye Klinikleri Journal of Medical Ethics*, 16(1), 13–18.
21. Türk Dil Kurumu. (2013). *Türk Dil Kurumu büyük Türkçe sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
22. Evans, J. (1997). Men in nursing: Issues of gender segregation and hidden advantage. *Journal of Advanced Nursing*, 26(2), 226–231.
23. Zeren, F., & Köşgeroğlu, N. (2020). Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin hemşirelik mesleğine yansımaları. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 9(3), 293–299.
24. Aydın, M., Bekar, E. Ö., Gören, Ş. Y., & Sungur, M. A. (2016). Hemşirelik öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(1), 223–242.
25. Kızılcı, S., Mert, H., Küçükçüçlü, Ö., & Yardımcı, T. (2015). Hemşirelik fakültesi öğrencilerinin öz etkililik düzeyinin cinsiyet açısından incelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 8(2), 95–100.
26. Sönmez, O. M. (2017). Sex discrimination at nursing in Turkey: To be a male nurse. *COJ Nurse and Health Care*, 1(3), 1–2.